

Маріанна МОВНА

«ІСТОРИЧНІ ПРОХОДИ ПО ЛЬВОВІ» І. КРИП'ЯКЕВИЧА: 80 ЛІТ ТРИВАННЯ

У статті коротко розглянуто історію створення книги, звернуто увагу на її структуру та фактологічне наповнення, осмислюється місце путівника у суспільно-історичному контексті 30-х рр. ХХ ст. та сучасності.

Ключові слова: І. Крип'якевич, Львів, путівник, історія.

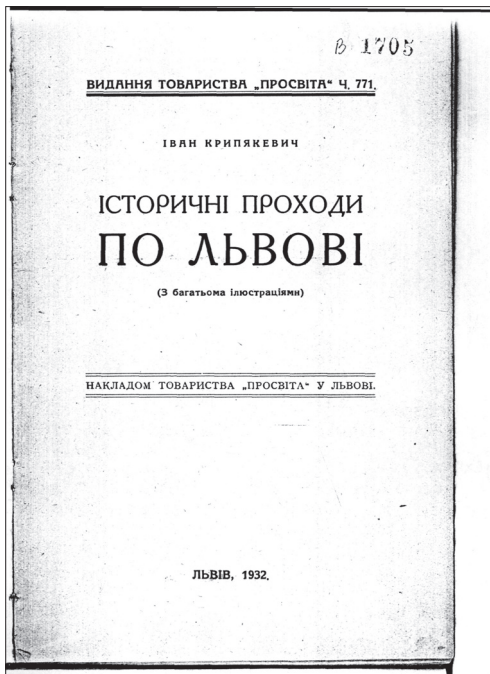
© М. МОВНА, 2012

Цьогоріч виповнюється 80 років з часу виходу у світ помітного надбання львівської Путівниці — книги Івана Крип'якевича «Історичні проходи по Львові». З нагоди ювілею видається доречним коротко зупинитись на передісторії появи путівника та його фактологічному наповненні, а також осмислити місце в культурно-історичному контексті як своєї епохи, так і сучасності.

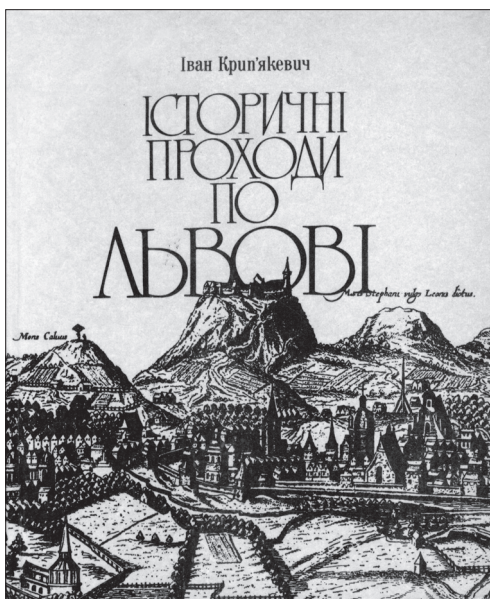
У 1932 р. український історик Іван Крип'якевич (1886—1967) зібрав в окрему книгу «Історичні проходи по Львові» [4], що вийшла друком у бібліотеці товариства «Просвіта» (іл. 1), цикл своїх краєзнавчих розвідок, надрукованих 1930—1931 рр. ілюстрованим науково-популярним часописом «Життя і Знання», у яких подано опис історичних прогулянок Львовом. Про вихід книги, тиражем дві тисячі примірників, повідомляв допис щоденної газети «Діло» від 13 травня [8].

Існує припущення, що задум створення історико-краєзнавчої розвідки рідного міста у жанрі путівника, придатного для використання як фахівцями, так і туристами-аматорами, в дослідника з'явився ще під час Першої світової війни, коли він викладав у філії Української Академічної гімназії (УАГ) у Львові й вів історичний гурток для гімназистів (з березня 1917 р.). На його засіданнях переважала львівська тематика («Про початки Львова», «Львів у середніх віках», «Українське міщанство у Львові ХVІ ст.», «Татарський набіг на Львів 1695 р.», «Львів 1809 р.») й здійснювались екскурсії містом та його архітектурними пам'ятками [9].

Автор «Історичних проходів», використовуючи маршрутний принцип компонування путівників, описав більшість пам'яток старовини, згрупував їх за дільницями міста (Княже місто, Високий замок, Ринок, Руська вулиця, середмістя, довкола середмістя, Личаків, Галицьке передмістя, від Полтви до Єзуїтського парку, Святий Юр, Городецька й Янівська вулиці, церкви княжого Львова, Замарстинів, Клепарів, Голоско, Брюховичі) і помістив у дванадцять структурованих розділів. Описуючи окремі дільниці міста, дослідник провів наскрізну історичну лінію, починаючи від княжих часів (заснування Львова, татарські набіги, захоплення Львова Казимиром ІІІ), складні історичні перипетії ХVІІ ст. (облога міста Б. Хмельницьким 1648 р., здобуття Високого замку загоном М. Кривоноса), революційні події 1848 р. у місті аж до українських національно-

Іл. 1. Титульний аркуш першого видання «Історичних проходів по Львові» І. Крип'якевича (Львів, 1932)

Іл. 2. Обкладинка книги І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича (Львів, 1991)

визвольних змагань 1918—1919 рр. (Листопадовий зрив, українсько-польське військове протистояння). Путівник рясніє маловідомими широкому загалові, але надзвичайно цікавими архівними історичними фактами (описи Старого Ринку, личаківського весілля, львівської флори, як-от славнозвісні клепарівські черехи, подробиці з історії окремих закладів науки, культури, сакральних споруд, міські бувальщи-

ни та анекдоти). Автор акцентував увагу на українських старожитностях, зокрема зупинився на побуті українського міщанства, членів Ставропігії та церковного братства, описав Успенську церкву й окремі кам'яниці вулиці Руської. Загалом, ця історико-краєзнавча праця знайомить читача із найцікавішими сторінками давнього минулого Львова, з найважливішими подіями, які відбувалися в місті протягом XIII—XIX ст. й першої третини XX ст.

За загальним визнанням, книга І. Крип'якевича стала найкращим українським провідником вулицями старовинного міста. Підтвердження цьому — прихильні рецензії відомих суспільно-культурних діячів свого часу. Знаний історик та літературний критик о. Теофіль Коструба (1907—1943) високо оцінив працю дослідника: «Історичні проходи по Львові» можна назвати зразковим українським «Baedeker'ом», що може служити й за історію, й за дуже цікаву лектуру. Не лише може, але і справді служить. Читачі захоплені книжечкою — читають її, відкладаючи романи й інші оповідання... Треба бути щиро вдячними авторові й товариству «Просвіта», що подарували суспільності таку гарну книжку» [3, с. 416]. З ним погоджується й мистецтвознавець Микола Голубець: «Ця 166-сторінкова, на доброму папері видрукована і 59-ма ілюстраціями прикрашена книжка може зовсім добре сповнити завдання солідного підручника для тих, що бажають точніше познакомитися з історією та сучасним виглядом міста Львова і його найближчих околиць. Автор створив цікавий тип науково обоснованого, глибокого змістом, але при цьому і до практичних цілей пригожого провідника по нашому місті» [1, с. II]. Отже, за визнанням сучасників, провідник І. Крип'якевича посів помітне місце в культурно-історичному дискурсі 30-х рр. XX ст.

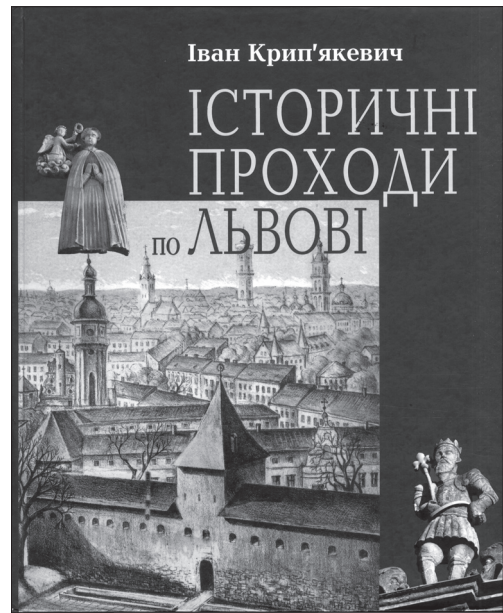
За спогадами відомого львівського мистецтвознавця Андрія Дороша, під час хрущовської відлиги (1956—1964 рр.) в академіка Івана Крип'якевича, який мав величезний педагогічний досвід і усвідомлював потребу виховання патріотично налаштованого громадянина вже зі шкільної лави, зародилася ідея перевидавати «Історичні проходи по Львові». Для реалізації цього задуму необхідно було підготувати нові ілюстрації відповідно до певних текстових змін у путівнику, що диктувалися вимогами часу. До фіксації фотооб'єктів був залучений Юліан Дорош (1909—

1982), в минулому відомий фотомитець, засновник УФОТО, а наприкінці 50-х рр. штатний фотограф Інституту суспільних наук та його син-школяр Андрій, що допомагав батькові [2, с. 650—651]. Проте намірам автора (зважаючи на поважний вік та несприятливі суспільно-політичні обставини другої половини 60-х рр. ХХ ст.) не судилося збутися.

Та все ж книга отримала друге життя 1991 р., коли увінчалися успіхом кількарічні зусилля науковців Інституту суспільних наук Ярослава Ісаєвича (передмова) і Богдана Якимовича (коментарі) та сина академіка Романа Крип'якевича (фотоілюстрації) щодо її перевидання у львівському видавництві «Камінь» (іл. 2) [5]. Як підкреслив упорядник тексту й приміток Богдан Якимович, «готуючи до друку одну з найкращих книжок про наше місто — путівник видатного українського історика І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові», ми прагнули максимально зберегти авторський текст. Вважаємо, що при надто скрупульозному редагуванні книжка втратила б той неповторний колорит, який робить її такою цікавою і захоплюючою. Виходили також із засад, що історико-краєзнавчі нариси І. Крип'якевича є водночас пам'яткою української мови Галичини 20—30-х рр. ХХ ст.». Отже, путівник має цінність не тільки як історико-бібліографічне джерело, але й як зразок літературної мови у Галичині зазначеного історичного періоду. Перевидання 1991 р. звірено його упорядником із текстом 1932 р., вдосконалено допоміжний науковий апарат (додано словничок давніх назв львівських вулиць та їх сучасних відповідників), а у примітках подано короткі біографічні відомості про історичних осіб, дані про товариства та організації, вказано сучасну конфесійну приналежність храмів, зміни в характері використання пам'яток, долучено новий ілюстративний матеріал.

У 2007 та 2009 рр. «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича, засвідчуючи свою непересічну історичну та культурну вартість, актуальність, тривання у часі та просторі, витримали третю (іл. 3) [6] й четверту [7] переєдиції у видавництві «Апріорі». Упорядник текстової частини Богдан Якимович підготував особовий вказівник й вказівник вулиць та географічних назв. Видання збагачено сучасними світлинами історичних пам'яток, зафіксованих свого часу її автором, які виконали О. Мазуренко, Ю. Николишин, О. Головацький, А. Кісь. Провідник Льво-

ISSN 1028-5091. Народознавчі зошити. № 6 (108), 2012

Іл. 3. Обкладинка книги І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича (Львів, 2007)

вом пера відомого вітчизняного історика, зустрівши свою 80-ту весну, залишається молодим, цікавим, натхненним любов'ю до рідного міста, затребуваним нашим часом і сучасними читачами, які знайдуть у ньому немало корисної духовної поживи.

1. [Голубець Микола]. Книжка про Львів / М. Г. // Література. Мистецтво. Наука. Безплатний додаток до «Мети». — Львів, 1932. — Чис. 24 (26 черв.). — С. II—III. — (Рец. на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові / І. Крип'якевич. — Львів, 1932. — 165 с.).
2. Дорош А. У проходах за світлинами / Андрій Дорош // Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві : зб. наук. праць / упоряд. Ф. Стеблій. — Львів, 2001. — С. 650—654.
3. Коструба Т. [Рецензія] / Теофіл Коструба // Записки Чину Святого Василя Великого. — Жовква, 1935. — Т. 6. — Чис. 1/2. — С. 416—418. — (Рец. на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові / І. Крип'якевич. — Львів, 1932. — 165 с.).
4. Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові : [путівник] / Іван Крип'якевич. — Львів, 1932. — 165 с.
5. Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові : [путівник] / Іван Крип'якевич. — Львів : Камінь, 1991. — 167 с.
6. Крип'якевич І. Історичні проходи по Львову : книга-путівник / Іван Крип'якевич ; передм. Ярослава Ісаєвича ; упоряд. Богдан Якимович ; фото : Олександра Мазуренка, Юрія Николишина, Олега Головацького, Андрія Кіся ; 3-тє вид. — Львів : Апріорі, 2007. — 115 с.

7. Крип'якевич І. Історичні проходи по Львову : книга-путівник / Іван Крип'якевич ; 4-ге вид. — Львів : Апріорі, 2009. — 116 с. : іл.
8. Нові книжки й журнали // Діло. — Львів, 1932. — Р. 53. — Чис. 103 (13 трав.). — С. 6. — (Без підп.).
9. Серета О. До генези історичних проходів по Львові І. Крип'якевича / Остап Серета // Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві : зб. наук. праць / упоряд. Ф. Стеблій. — Львів, 2001. — С. 731—732.

Додаток

Вибрана бібліографія.

Окремі видання:

1. Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові: (з багатьма ілюстраціями): [путівник] / Іван Крип'якевич [обкл. худ. Івана Іванця]. — Львів : Накладом т-ва «Просвіта», 1932. — 165 с. : [59] іл. — (Видання т-ва «Просвіта»; Чис. 771).
2. Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові: [путівник] / Іван Крип'якевич ; упоряд. і прим. Богдана Якимовича ; передм. Ярослава Ісаєвича ; упоряд. ілюстративного матеріалу Романа Крип'якевича. — [2-ге вид.]. — Львів : Каменярь, 1991. — 167 с. : [92] іл.
3. Крип'якевич І. Історичні проходи по Львову : книга-путівник / Іван Крип'якевич ; передм. Ярослава Ісаєвича ; упоряд. Богдан Якимович ; фото : Олександра Мазуренка, Юрія Николишина, Олега Головацького, Андрія Кіся. — [3-те вид.]. — Львів : Апріорі, 2007. — 115 с. : іл.
4. Крип'якевич І. Історичні проходи по Львову : книга-путівник / Іван Крип'якевич. — [4-ге вид.]. — Львів : Апріорі, 2009. — 116 с. : іл.

Рецензії та відгуки на видання:

1932

5. [Голубець Микола]. Книжка про Львів / М. Г. // Література. Мистецтво. Наука. Безплатний додаток до «Мети». — Львів, 1932. — Чис. 24 (26 черв.). — С. II—III. — (Рец. на кн. : Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові / І. Крип'якевич. — Львів, 1932. — 165 с.

1935

6. Коструба Т. [Рецензія] / Теофіл Коструба // Записки Чину Святого Василя Великого. — Жовква, 1935. — Т. 6. — Чис. 1/2. — С. 416—418. — (Рец. на кн. : Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові) / І. Крип'якевич. — Львів, 1932. — 165 с.

1991

7. Суходуб З. Сторінки історії міста Лева / Зіновій Суходуб // Молода Галичина. — Львів, 1991. — № 73 (20 черв.). — С. 3. — (Відгук на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові) [путівник] / І. Крип'якевич. — Львів, 1991. — 167 с.

Література про путівник

та покликання на нього:

1932

8. Нові книжки й журнали // Діло. — Львів, 1932. — Р. 53. — Чис. 103 (13 трав.). — С. 6. — (Без підп.). Повідомлення про вихід книги І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові».

1933

9. Звідомлення з діяльності товариства «Просвіта» за час від 1-го липня 1931 до 30-го червня 1933. — Львів : Накладом т-ва «Просвіта», 1933. — 40 с. — (Видання т-ва «Просвіта»; Чис. 793).
С. 8: За останній звітний період вийшла друком книга Івана Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1932), накладом 2 тис. примірників.

1938

10. Charewiczowa Ł. Historiografia i miłośnictwo Lwowa. Z 52 ilustracjami w tekście / Łucja Charewiczowa. — Lwów : Nakł. Towarzystwa miłośników przeszłości Lwowa, 1938. — 291 s. : 52 il. — (Biblioteka Lwowska ; T. 37).
С. 180: Згадка про відомого історика, популяризатора історії Львова І. Крип'якевича та його путівник «Історичні проходи по Львові» (1932).

1955

11. Шах С. Львів — місто моєї молодости (Спомин присвячений Тіням забутих Львов'ян) / Степан Шах. — Мюнхен : Вид-во «Християнський Голос», 1955. — Ч. 1/2. — 270 с. : іл. — (Відбитка з мюнхенського тижневика «Християнський Голос».)
С. 22: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1932.
С. 41: Крайовий візитатор українських гімназій Іван Копач висловив думку на засіданні Товариства приятелів Львова (1921) щодо необхідності написання наукового видання українського «Провідника по Львові».
С. 76: С. Шах вважав найкращими із «Провідників по Львову» наступні видання: «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича (1932) та «Ілюстрований путівник по Львову» (1936), виданий львівським відділенням польського туристичного бюро «Орбіс» з історичним вступом О. Чоловського «Минувшина Львова».

1983

12. Magosci P.R. Galicia: A Historical Survey and Bibliographic Guide / Paul Robert Magosci. — Toronto ; Buffalo ; London, 1983. — 299 s.
S. 42: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1932.

1990

13. Charewiczowa Ł. Historiografia i miłośnictwo Lwowa / Łucja Charewiczowa. — Warszawa : Polski dom wydawniczy, 1990. — 291 s. : 52 il. — (Reprint [Lwów, 1938]).
Див. № 10.

1991

14. **Ісаєвич Я.** Видатний історик Львова : [передмова] / Ярослав Ісаєвич // Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові: [путівник]. — Львів : Каменярь, 1991. — С. 4—9.
С. 4: В кінці ХІХ — на початку ХХ ст. починають з'являтися оглядові нариси й наукові праці з історії міста, а також путівники.
15. **Якимович Б.** Від упорядника / Богдан Якимович // Там само. — С. 10.
Розповідь про підготовку до друку видання «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича як пам'ятки української мови Галичини 20—30-х рр. ХХ ст.

1995

16. **Шишка О.** Іван Крип'якевич — видатний історик Львова / Олександр Шишка // Галицька Брама. — 1994/1995. — № 4. — С. 2.
Про путівник І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові».
17. **Серкіз Я.** Історичне краєзнавство : навчально-методичний посібник / Ярослав Серкіз. — Львів : Львівський обл. науково-метод. ін-т освіти, 1995. — 96 с. — (Серія «Б-ка вчителя історії»).
С. 14: У 1932 р. вийшов путівник «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича.

1997

18. **Дорош Ю.** Підзамчем і Папарівкою з академіком І.П. Крип'якевичем / Юліан Дорош // Галицька Брама. — 1997. — № 3. — С. 12.
Спомин мистецтвознавця Ю. Дороша про задум І. Крип'якевича наприкінці 50-х рр. ХХ ст. перевидати «Історичні проходи по Львові».

1999

19. **Шишка О.** Путівники, довідники, адресні книги: до історії путівників Львова / Олександр Шишка // Галицька Брама. — 1999. — № 11/12. — С. 2—4.
С. 3—4: Про путівник І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові».

2000

20. **Шишка О.** Наше місто — Львів : посібник з курсу «Львовознавство» / Олександр Шишка. — Львів : Центр Європи, 2000. — Ч. 1. — 192 с. : іл.
С. 160: Наведено цитату з книги І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1991).

2001

21. **Дорош А.** У проходах за світлинами / Андрій Дорош // Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві / упоряд. Феодосій Стеблій ; відп. ред. Ярослав Ісаєвич. — Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2001. — С. 650—654.
С. 650: За спогадами відомого львівського мистецтвознавця Андрія Дороша, під час хрущовської відлиги 1956—1964 рр. в Івана Крип'якевича зародилася ідея перевидати «Історичні проходи по Львові». Для реалі-

зації цього задуму необхідно було підготувати нові ілюстрації. До фіксації фотооб'єктів був залучений Юліан Дорош, в минулому відомий фотомитець, та його син-школяр Андрій.

22. **Ісаєвич Я.** Іван Крип'якевич — історик і організатор наукового життя / Ярослав Ісаєвич // Там само. — С. 7—15.
С. 10: Захоплюючи нариси про вулиці й будівлі Львова, які були зібрані у чарівній і дуже змістовній, дотепер ніким з популяризаторів Львова не перевершеній книжці «Історичні проходи по Львові» (1932).
23. **Крип'якевич Р.** Іван Крип'якевич — популяризатор історії України / Роман Крип'якевич // Там само. — С. 877—878.
С. 874: З великим зацікавленням були сприйняті громадськістю перевидання праць І. Крип'якевича «Богдан Хмельницький» (1990) та «Історичні проходи по Львові» (1991), які були розкуплені за лічені години.
24. **Лубківський Р.** Оборонець пам'яті нашої / Роман Лубківський // Там само. — С. 928—931.
С. 928: Згадка про путівник І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1932).
25. **Сварник І.** Особистий фонд Івана Крип'якевича у ЦДІА України у Львові / Іван Сварник // Там само. — С. 896—898.
С. 896: Завдяки старанням Р. Крип'якевича з'явилося друком друге видання путівника І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1991).
26. **Якимович Б.** До історії видань творів Івана Крип'якевича на початку 90-х років ХХ ст.: (спогад-есеї упорядника) / Богдан Якимович // Там само. — С. 670—682.
С. 672: Р. Крип'якевич, Я. Ісаєвич та Б. Якимович в кінці 80-х рр. ХХ ст. були ініціаторами перевидання унікального і неповторного путівника «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича (1932). До праці над її ілюструванням Роман Крип'якевич залучив свого товариша фотомитця Володимира Ольхом'яка.

2003

27. **Костенко Т.** Автор «Історичних проходів по Львову» знав усі куточки міста / Тетяна Костенко // Високий Замок. — Львів, 2003. — № 117 (25 черв.). — С. 5.
Роздуми про книгу І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові».

2004

28. **Кошик Н.** Українські книжкові та періодичні видання з краєзнавства і туристики 20—30-х рр. ХХ ст. у Львові: історіографічний аспект / Наталія Кошик // Записки ЛНБ ім. В. Стефаніка: зб. наук. праць. — Львів, 2004. — Вип. 12. — С. 63—79.
С. 75: І. Крип'якевич — автор змістовної, неперевершеної книжки «Історичні проходи по Львові» (1932).

2005

29. **Ковальчук Ж.** Особливості архітектури Львова наприкінці ХVІІІ — першої половини ХІХ століття / Христина Ковальчук. — Львів : Ліга-Прес, 2005. — 220 с.

С. 11: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1991.

30. **Содомора А.** Дослухаючись до Львова: [передмова] / Андрій Содомора // Наодинці зі Львовом: поетичні проходи / Андрій Содомора. — Львів: Літопис, 2005. — С. 5—6.

С. 6: Згадка про «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича.

2006

31. **Дем'янчук Г.С.** Українське краєзнавство: сторінки історії / Григорій Семенович Дем'янчук, Анатолій Григорович Дем'янчук, Богдан Григорович Дем'янчук. — К.: Просвіта, 2006. — 296 с.

С. 203: Згадка про книгу І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1932).

32. **Долинська М.** Історична топографія Львова XIV—XIX ст. / Мар'яна Долинська; НУ «Львівська політехніка», 2006. — 356 с.

С. 25, 55, 72, 173, 182, 213: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1991.

33. **Історія Львова:** у 3 т. / редкол.: Ярослав Ісаєвич, Микола Литвин, Феодосій Стеблій; НАНУ, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. — Львів: Центр Європи, 2006. — Т. 1: 1256—1772. — 296 с.

С. 17: Згадка про путівник І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (видання 1932, 1991).

34. **Петранівський В.Л.** Туристичне краєзнавство: навч. посібник / Василь Львович Петранівський, Михайло Йосипович Рутинський / за ред. Ф.Д. Заставного. — К.: Знання, 2006. — 575 с.

С. 45: У 30-х рр. XX ст. почали з'являтися перші українські путівники краєм, зокрема «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича (1932), «Долиною Опору і Стрия» Є. Пеленського (1933) та ін.

35. **Шах С.** Львів — місто моєї молодості. Спомин присвячений Тіням забутих Львов'ян / Степан Шах; передм. Івана Гречка; Клуб української греко-католицької інтелігенції. — Львів: Друкарські куншти, 2006. — Ч. 1/2. — 207 с.: іл.

С. 23: Посилання на кн.: І. Крип'якевич. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1932.

С. 38: Крайовий візитатор українських гімназій Іван Копач висловив думку на засіданні «Товариства приятелів Львова» (1921) щодо необхідності написання наукового видання українського «Провідника по Львові».

С. 64: С. Шах вважав найкращими із «Провідників по Львові» наступні видання: «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича (1932) та «Ілюстрований путівник по Львову» (1936), виданий львівським відділенням польського туристичного бюро «Орбіс» з історичним вступом О. Чоловського «Минувшина Львова».

2007

36. **Дашкевич Я.** Іван Крип'якевич — історик України / Ярослав Дашкевич // Постаті: нариси про діячів історії,

політики, культури / Ярослав Дашкевич. — 2-ге вид., виправл. і допов. — Львів, 2007. — С. 472—487.

С. 476: Згадка про класичний путівник І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1932).

37. **Костенко Т.** Автор «Історичних проходів по Львові» знав усі куточки міста / Тетяна Костенко // Наш Львів: альманах / упоряд. і ред. Богдан Гордасевич. — Львів: Априорі, 2007. — Т. 1. — С. 16—17. Про книгу І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові».

38. **Нагорна Т.** Ярослав Ісаєвич: Львову потрібна потужна ілюзія / Тетяна Нагорна // Дзеркало тижня. — К., 2007. — № 25 (30 черв.).

Усім, хто цікавиться Львовом, із захопленням читають перевидані нещодавно праці «Сучасний Львів» О. Степанів та «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича.

39. **Сулим Б.** Феномен Крайової виставки в Галичині 1894 року / Борис Сулим. — Львів: Поллі, 2007. — 208 с.: іл.

С. 3, 4, 7, 9, 29, 134: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1991.

2008

40. **Мицкан Б.** Туризм та краєзнавство на Галичині (кінець XIX — перша половина XX ст.) / Богдан Мицкан, Ярослав Луцький, Володимир Мицкан // *Szkice z dziejów turystyki w Polsce (1887—2007)* / pod red.: Stanisława Zaborniaka, Pawła Króla. — Rzeszów: Wyd-wo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2008. — S. 164—170.

С. 169: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1991.

41. **Петранівський В.Л.** Туристичне краєзнавство: навч. посібник / Василь Львович Петранівський, Михайло Йосипович Рутинський / за ред. Ф.Д. Заставного. — 2-ге вид., виправл. — К.: Знання, 2008. — 575 с.

С. 45: У 30-х рр. XX ст. почали з'являтися перші путівники краєм, зокрема «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича (1932), «Долиною Опору і Стрия» Є. Пеленського (1933).

42. **Понад кордонами:** модерна українська книжкова графіка / упоряд. Мирослава Мудрак за участю Олени Павлової. — К.: Критика, 2008. — 175 с.: іл.

С. 73: Художник Іван Іванець (1893—1946) виконав обкладинку до книги І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1932).

43. **Устименко Л.М.** Історія туризму: навч. посібник / Леся Миколаївна Устименко, Ілля Юрійович Афанасьєв. — 2-ге вид., перероб. та допов. — К.: Альтерпрес, 2008. — 354 с.

С. 176: Згадка про «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича (1932).

44. **Шишка О.** Історіографія Львова / Олександр Шишка // Енциклопедія Львова / за ред. А. Козицького. — Львів: Літопис, 2008. — Т. 2. — С. 577—585.

С. 585: Згадка про путівник І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові».

2009

45. **Хобзей Н.** Лексикон львівський : поважно і на жарт / Наталя Хобзей, Ксенія Сімович, Тетяна Ястремська, Ганна Дидик-Меуш ; НАН України, Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича. — Львів, 2009. — 672 с. — (Серія «Діалектологічна скриня»).
- У дослідженні використано цитати із книги І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1932) для ілюстрації словникових гасел.

2010

46. **Клименко Н.** Історико-краєзнавча спадщина Івана Крип'якевича / Нінель Клименко // Краєзнавство. — К., 2010. — № 1/2. — С. 157—164.
- С. 160: У статті наголошується, що сьогодні неабияку цінність має для сучасників путівник І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1932).
47. **Мельник І.** Довкола Високого Замку шляхами й вулицями Жовківського передмістя та північних околиць міста Львова: урбаністичні есе / Ігор Мельник. — Львів : Априорі, 2010. — 288 с. : 500 іл. — (Серія «Львівські вулиці і кам'яниці»).
- С. 187: Наведено цитату з книги І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1991).
48. **Сварник І.** Іван Крип'якевич / Іван Сварник // Енциклопедія Львова / за ред. А. Козицького. — Львів, 2010. — Т. 3. — С. 620—621.
- С. 621: І. Крип'якевич присвятив історії Львова путівник «Історичні проходи по Львові» (1932).

2011

49. **Віланова А.** Салернський кодекс здоров'я / Арнольд де Віланова; пер. з лат. Андрія Содомори. — Львів : Медицина і право, 2011. — 64 с.
- С. 13: Згадка про «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича.
50. **Дубик Ю.** Цитадельна гора у Львові. Етапи трансформації історико-архітектурного та ландшафтного середовища / Юрій Дубик, Тарас Піняжко // Вісник інституту «Укрзахідпроектреставрація». — Львів, 2011. — Чис. 19. — С. 133—152.
- С. 137: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1991.
51. **Кіселичник В.П.** Львівське міське право (друга половина XIII — початок XX ст.): монографія / Василь Петрович Кіселичник ; Львівський держ. ун-т внутрішніх справ. — Львів, 2011. — 472 с.
- С. 20: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1991.
52. **Литвин Т.** Наукові розвідки Івана Крип'якевича про Івана Федорова / Тамара Литвин // Записки Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника: зб. наук. праць / ЛННБ України ім. В. Стефаника НАНУ. — Львів, 2011. — Вип. 3 (19). — С. 531—556.

С. 532: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1932.

53. **Мовна М.** Путівники Львовом міжвоєнного періоду (1919—1939): сучасна історична візія / Маріанна Мовна // Народознавчі зошити. — Львів, 2011. — № 1. — С. 155—167.
- С. 161—162: Про книгу І. Крип'якевича «Історичні проходи по Львові» (1932).
54. **Сварник І.** Печатки та герб Львова / Іван Сварник // Леви Львова : архітектурно-культурологічне дослідження / Юрій Гайда. — Львів, 2011. — С. 299—305.
- С. 300: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1991.
55. **Харчишин О.** Український пісенний фольклор в етнокультурі Львова: трансформаційні процеси, міжкультурні пограниччя / Ольга Харчишин ; Ін-т народознавства НАНУ. — Львів, 2011. — 367 с. : іл.
- С. 28, 48, 62, 74, 95, 107: Посилання на кн.: Крип'якевич І. Історичні проходи по Львові. — Львів, 1991.

2012

56. **Клапчук В.М.** Туризм і курортне господарство Галичини / Володимир Михайлович Клапчук ; Прикарпатський нац. ун-т ім. В. Стефаника ; Ін-т туризму ; Науково-дослідний центр розвитку туризму ім. Миколи Шкрібляка. — Івано-Франківськ : Фоліант, 2012. — 224 с. : іл.
- С. 191: Згадка про «Історичні проходи по Львові» І. Крип'якевича (1932).

Marianna Mowna

I.KRYPIYAKEVYCH' GUIDEBOOK ON HISTORICAL PROMENADES ALONG LVIV IS 80 YEARS WITH ITS READERS

The article brings short look on predispositions for writing of the book with special attention to its structure and factual contents; an attempt has been made to comprehend the place of guidebook in public and historical context of 1930s and that of nowadays.

Keywords: I. Krypiakevych, Lviv, guidebook, history.

Маріанна Мовна

«ИСТОРИЧЕСКИЕ ПРОГУЛКИ ПО ЛЬВОВУ» И. КРИП'ЯКЕВИЧА: 80 ЛЕТ СУЩЕСТВОВАНИЯ

В статье кратко затронута предистория создания книги, обращено внимание на её структуру и фактологическую наполненность, осмыслено место путеводителя в общественно-историческом контексте 1930-х гг. и в современности.

Ключевые слова: И. Крип'якевич, Львов, путеводитель, история.